

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשכח

ערב שבת-קודש
פרשת חוקת
א' בתמוז ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-יד
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

וזורקם לאחוריו³⁹.

מעולם לא ראינו את הרבי מניח אבן על הציון, או על קברים אחרים⁴⁰.

בנסיעתו חזרה, ממשיך באמירת ה'מענה לשון', עד גמירא. אם היה פנאי, היה אומר את ה'קרבנות' שלפני תפילת מנחה. בשנת האבל תשמ"ח אמר גם את פרקי המשניות של אבל (פכ"ד רכלים ופ"ז דמקוואות). אחרי כ"ב שבט תשמ"ט, אם נותר פנאי, היה לומר גם את שיעור הרמב"ם היומי.

* במידת האפשר, יש להשתדל לקרוא את הפ"ג "בין שני הציוני קודש, אצל מקום רגליהם הקדושים"⁴¹.

הנחיות לכוהנים:

הרבי ציווה לבנות מחיצה בת עשרה טפחים סביב ציון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

לא הרשה לבנות גג מעל הציון, וגם הורה לכהנים שלא ישלחו יד על הציון, וגם שלא יניחו בעצמם שם את הפ"ג.

בכל פעם שהולכים ל'אוהל' נהג הרבי לעורר, שעל הכוהנים להיזהר מאוד בכניסתם וביציאתם, שלא יעברו בתוך ארבע אמות של קבר. ולכן נהגו אנ"ש והתמימים להקיף את הכוהנים, בתור מחיצה בין הכוהנים והקברים⁴². בשנים האחרונות

(39) ראה טושו"ע יו"ד סי' שעו ס"ד, ואו"ח סו"ס תקמ"ז, ונו"כ. אולם שם איתא שעושים זאת אחר הקבורה.

(40) ודלא כנהוג. מקור המנהג בדרשות מהר"ש [רבנו שלום מנוישטט, רבו של מהרי"ל, אבי מנהגי אשכנז] הובא בא"ר סי' רכז ס"ק ז, בשע"ת שם ועוד, וטעמו שם "משום כבוד המת, להראותו שהיה על קברו". בשנים האחרונות, עמד הרבי במרחק-מה מן הקברים של הרבניות.

(41) כך סיפר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ברשימתו על מנהג אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע באוהל הצמח-צדק והמהר"ש בליובאוויטש.

(42) ימי בראשית' עמ' 235. ושם מציינים למכתב, שנדפס באג"ק ח"ג עמ' שמב: "היה לי קורת רוח מזה שניהל כוהנים חסידים אל הציון [ובהערות המו"ל: בעשותם מחיצה בין הכהנים ובין הקברים], אשר עלידי שזיכה את האחרים ודאי שגדול זכותו". מדובר במחיצה משרשרת של בני אדם הנותנים יד ז"ז; סביב הכהנים, ובידעת תורה למהרש"ם דן להקל בזה ע"פ המבואר באו"ח סי' שסב [בשו"ע אדמו"ר סי"ג], ובשו"ת שבת הלוי ח"ה סי' קפא מפקפק בזה. אבל מחיצה נייחת מועילה גם לדעתו, וכ"כ בשו"ת: מנחת יצחק ח"ט סי' קלב, ציץ אליעזר ח"ט סי' מב, או נדברו ח"א סי' לח.

ניתן להשיג ע"י האוהל מיתקן מיוחד האמור להוות 'מחיצה', לכל כהן בנפרד⁴³. לאחרונה נבנתה מחיצה לכל אורך השביל, מהמשרד ועד האוהל.

יום שלישי

ה' בתמוז

תקופת תמוז - יום שני בלילה, אור ליום שלישי, בשעה 8:10⁴⁴.
אין שותים מים בשעה זו.

(43) שאלתי את הרה"ח ר"ל שי' גרונר, ונעניתי כדלהלן [המופיע בסוגריים המרובעים - שלי]:

(א) האם היתה הסכמה של הרבי, או של רבנים מאנ"ש, על המחיצה העגולה הניתנת לכהנים שם?

מענה: הרה"ג ר' קלמן מארלאו ע"ה פקפק בתועלת מחיצה זו - כי אז המחיצה היתה פתוחה מלמטה כמה טפחים. בהתאם לזה קנו מחיצות אחרות שהדפנות יורדות עד למטה, אבל זה נתחדש לאחר פטירתו. הרה"ג ר' אברהם שי' אודאבא אינו מסכים להשתמש במחיצה מיטלטלת (כתב תשובה ע"ז בס' תפארת יהודה קלמן, ברוקלין תשס"א, עמ' 203), ואומר "מוטב שיהיו שונגין וכו'".

(ב) האם יש פסיקה ברורה אודות המצבה העומדת, האם גם היא נקראת מחיצה או שהכהנים צריכים להרחיק ממנה ד' טפחים; (ובזה תלוי כמובן אם יכולים להסתובב מסביב כנהוג, ביציאתם).

מענה: דעתו של הרב אודאבא שהמצבות הן מחיצה [כנפסק בשו"ע יו"ד סי' שעא ס"ה, עיי"ש בב"י ובביאור הגר"א. וע' בשו"ת שבת הלוי ח"ח סי' רסב אותיות ד"ה], אלא ספק אצלו אם מותר לכהן לנגוע בהן [לכאורה ברור שם שאסור].

(ג) לכאורה, המקום בו נמצאים הגופים הק' מרוחק בכונה מן המחיצה שמסביב - האם זה נכון וכמה, והאם יש לזה תוצאות הלכתיות לכהנים?

מענה: בשעתו (בשנת תש"י"א) היה דיבור ע"ז, ולע"ע נעלם ממני הנדבר אז" עכ"ל.

(44) הזמן - ע"פ הלוחות, בניכוי 20 דקות שהשעון המקומי מאחר לעומת "אופק קהיר".

ע"פ שו"ע אדמו"ר הזקן (או"ח סי' ר ס"ד וסי' תנה סט"ו-טז. וצ"ע שנשמט מחלק חו"מ שלו, הל' שמירת גוף ונפש ס"ד), יש להיזהר משתיית מים בשעת התקופה (ואין להשאיר מים מגולים, או, אפילו במקרה). מלשונו בס"י רו "ימתין מעט", משמע דלא כמ"ש בדרכי תשובה סי' קטו ס"ק פט (וכן העתקנו בעבר), יש להיזהר חצי שעה לפני הזמן וחצי שעה לאחריו. זמני ה'תקופות' צוינו בלוח 'היום יום' בעמוד שלפני התחלת ה'לוח' עצמו, ומופיעים תמיד בלוח כולל-חב"ד בתחילת החודשים המתאימים.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

א' בתמוז ה'תשס"ח – ח' בתמוז ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	א' בתמוז	הלי תשובה פרק ז-ט.	הלי כלים פרק יב.	מ"ע עג.
ש"ק	ב' בתמוז	פרק י"ד. מה אהבתי וגו'. ספר אהבה והוא ספר שני. הלי ק"ש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יג.	מ"ע עג. י.
א'	ג' בתמוז	פרק ג-ד. הלי תפלה וברכת כהנים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יד.	מ"ע י. ה.
ב'	ד' בתמוז	פרק ב-ד.	פרק טו.	מ"ע ה.
ג'	ה' בתמוז	פרק ה-ז.	פרק טז.	מ"ע ה.
ד'	ו' בתמוז	פרק ח-י.	פרק יז.	מ"ע ה.
ה'	ז' בתמוז	פרק יא-יג.	פרק יח.	מ"ע ה.
ו'	ח' בתמוז	פרק יד-טו. הלי תפילין ומוזזה וס"ת.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יט.	מ"ע כו. יב.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחה	זמן ק"ש	חמה זריחה	צות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד'	72 ד' לפני הזריחה								
ו', א' בתמוז	3.02	4.12	4.39	5.42	9.10	5.42	12.45	1.20	7.50.5	8.18
ש"ק ב' בתמוז	3.03	4.12	4.40	5.43	9.10	5.43	12.45	1.21	7.50.4	8.18
א', ג' בתמוז	3.04	4.13	4.40	5.44	9.11	5.44	12.45	1.21	7.50.3	8.18
ב', ד' בתמוז	3.05	4.14	4.41	5.44	9.11	5.44	12.45	1.21	7.50.2	8.18
ג', ה' בתמוז	3.06	4.14	4.42	5.45	9.11	5.45	12.46	1.21	7.50.0	8.18
ד', ו' בתמוז	3.06	4.15	4.42	5.45	9.12	5.45	12.46	1.21	7.49.8	8.17
ה', ז' בתמוז	3.07	4.16	4.43	5.46	9.12	5.46	12.46	1.21	7.49.5	8.17
ו', ח' בתמוז	3.08	4.16	4.43	5.46	9.12	5.46	12.46	1.21	7.49.3	8.17

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לפני זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"צ בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"צ שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ	צה"ש	דה"ינ
חוקת	7:13	8:31	7:28	8:33	7:21	8:35	7:29	8:31
בלק	7:12	8:28	7:27	8:31	7:20	8:33	7:28	8:29

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב
 כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169
 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
 ISSN 0793-7474

בתמוז, יחיש הוי' ביאת גואלנו, מהרה יגלה²⁸, והקיצו ורננו שוכני עפר, ונשיאנו, הוא כ"ק אדמו"ר, בעל ההילולא, בתוכם ובראשם, ישמיענו נפלאות וינהלנו בדרך העולה בית איל²⁹.
 וכפי שטי"ם כ"ק אדמו"ר את מאמרי-החסידות הראשון שלו³⁰: "ונזכה להתראות עם הרבי פה למטה, נשמה בגוף ולמטה מעשרה טפחים³¹, והוא יגאלנו".

ביקור ב'אוהל'

"שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שקודם ההליכה על ציון ואוהל - נוהגים שאין אוכלים, אבל שותים"³².

מהנהגות הרבי ב'אוהל'³³:

נוסע לאוהל בנעלי בד (דתשעה-באב ויום-הכיפורים).

לפני שנכנס לאוהל, מקיש (שתי דפיקות בכל דלת) על שתי הדלתות, הדלת השנייה מהכניסה, והדלת שבחדר האוהל (חדר הפ"נים, שאינו קיים כיום) - כנוטל רשות הכניסה³⁴.

(28) רמב"ם ספ"ג מהל' פרה אדומה, לקוטי-שיחות כרך כח עמ' 131 ואילך. התגלות מציאותו, בתור מלך המשיח, וכתוצאה והסתעפות ממנה - גילוי פעולותיו (ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 131).

(29) אגב, מכתבת המלה "איל" (בסוף המכתב שבהערה 1) מוכח שדעת הרבי היא שהמקף שבין אותיותיה מועיל להפרידן שלא תהיה בזה קדושת השם, ודלא כמ"ש בשו"ת אבני נור חיו"ד ר"ס רסה.

(30) ספר-המאמרים - מלוקט ח"א עמ' י. וראה 'תורת-מנחם - התנועותיות' תשי"ע עמ' 201.

(31) ראה לקוטי-שיחות ח"ב עמ' 518.

(32) ספר-המנהגים עמ' 96. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ו עמ' רפב. והכוונה שמקפידים לשתות (ולא רק שאין נמנעים מכך. וכבר העירו מלקוטי-דיבורים עמ' 1354).

(33) נמסרו ע"י חברי המזכירות: הרה"ח ר' יהודה שי' קרינסקי (שהסיע את הרבי לאוהל ברוב הפעמים מאז תש"ס), והרה"ח ר' בנימין שי' קליין (שהסיע את הרבי לפעמים) מתוך 'כפר חב"ד', גיליון 648 עמ' 16. הוספות ותיקונים מתוך 'מנהגי מלך' עמ' 35, בשילוב הערותיו של הרה"ח ר"ל שי' גרונו (שלווה את הרבי לאוהל בתמידות משנת תשי"ד עד תש"י, ומאז ואילך בכל ערב ר"ה, ובאקראי בפעמים מסוימות) מתוך 'התקשרות' גיליון שיג עמ' 18. בכמה מן ההנהגות אולי יש גם משום הוראה לרבים.

(34) הטעם, מפי זקני אג"ש, כדי "להמשיך את הרבי" אל הנכנס.

מיד כשנכנס, מתחיל באמירת ה'מענה לשון'. כשמגיע ל"הריני מדליק הלאמפך"³⁵, מדליק נר. אחרי הדלקת הנר, ממשיך ב'מענה לשון', עד לפני מזמור "לדוד אליך", ששם נכתב לקרוא את הפ"ג, ואחרי-כך מתחיל לקרוא את הפ"נים וכו'. פתקים בודדים (בעיקר מאלה שבהם היה כתוב על העדרו של מישוהו. רק אחדים מאלה החזיר להיכלול) קורע ומניח על הציון הק', והורה לשורפם על אתר, ורובם ככולם מכניס בחזרה לשקית. את הקרעים היו שומרים ושורפים בערב-פסח. לאחר תשל"ח חלו שינויים בעניין זה.

באם נשאר נייר חלק מסביב לכתב הפ"ג, קורעו ומפרידו מהפ"ג³⁶, ורק אחרי-כך מניח את הפ"ג באוהל.

לאחר סיום קריאת הפ"נים, המשיך באמירת 'מענה לשון' עד מזמור קיט, ודילג עד ה'יהי רצון' שמתחיל תיכף אחרי ה'זוהר' שם, וסיים עד אחרי 'אנא בכוח'. לפני צאתו, מקיף (פעם אחת) את האוהל³⁷.

לפני צאתו נעצר, נכנס שוב לחדרו שבתוך האוהל (החדר הקטן שבו עומד וקורא את הפ"נים), והמשיך לומר 'מענה לשון' עד ה'יהי רצון' האחרון. ואחרי-כך יוצא - לא מאותו פתח שדרכו נכנס, אלא מהפתח הפנימי. כן היה נוהג תמיד שלא לצאת דרך פתח הכניסה³⁸.

לפני היציאה, נעמד בפתח היציאה החוצה, ואומר את ה'יהי רצון' שבסוף ה'מענה לשון'.

עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב, ניגש לציון הרבנית שטערנא-שרה ע"ה. משנת תשכ"ה, כשיצא מן האוהל, הלך לפני-כך לציון אימו הרבנית חנה ע"ה. משנת תשל"א, הביט גם על ציון הרבנית נחמה-דינה ע"ה, ומאז תשמ"ח גם על ציון הרבנית חיה-מושקא ע"ה. כל זה - לדקות ספורות.
 לפני הכניסה למכונית, תולש עשבים ג' פעמים,

(35) עמ' 4.
 (36) רבים חושבים שזהו כדי שלא לזרוק את שאריות הנייר באוהל, אך הרה"ח ר"ל שי' גרונו מסביר מפני שאין זה לכבוד למסור לרבי דף ריק.
 (37) ראה בעניין הקפת הקברים במגן-אברהם, באר-היטב וכפ"ח החיים סו"ס תקפא.
 (38) ראה גשר-החיים ח"א עמ' קלא שיש נוהגין ב'הלוויה לחזור בדרך אחרת אם אפשר, עיי"ש.

מתחילים את ה"יד הגדולה" - ראיית אלקות שלמעלה מהעולם

ביום ההילולא השנה ימלאו י"ד שנה שבהם ראו את ה"יד החזקה" • ראו אמנם ניסים, אותות ומופתים, אך לא נגע ולא פגע, כי זה היה על-ידי התלבשות בשם "אלקים" • כדי לראות את ה"יד הגדולה" - נדרשת עבודה במסירות נפש, שדווקא על-ידיה נתגלה שם "הוי" בקריעת-ים-סוף • כאשר הולכים במסירות נפש, לא רק שלא מתפעלים מהעולם, אלא העולם עצמו מסייע • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

שטען פרעה: "לא ידעתי את הוי"; הוא ידע רק אודות שם אלקים - "אלקים יענה את שלום פרעה".⁵

ועל דרך שהיה אצל אבימלך: הגם שבקבלה מבואר בעניין אבימלך מדרגות גבוהות, מכל מקום, לא ידע אלא רק אודות שם אלקים.

ועל דרך זה במצרים: היו אמנם ניסים, אותות ומופתים, ואפילו חרטומי מצרים ראו שזהו עניין שאינו בכוח הנברא, כי אם אצבע מלמעלה, אבל איזה אצבע - "אצבע אלקים", היינו, שבאלקות גופא לוקחים רק שם אלקים.

מה שאין כן בשעת קריעת ים סוף נאמר "וירא ישראל את ה"יד הגדולה אשר עשה הוי" - ראיית אלקות כפי שאינה מלוכנת בטבעיות.

- 4) שמות ה, ב.
- 5) מקץ מא, טז.
- 6) ראה ספר הערכים חב"ד בערכו (כרך א ע' לד ואילך).
- 7) וש"ב.
- 8) וארא ה, טו.

א. ב [.] ספר המאמרים תש"א וספר השיחות תש"א שנדפסו לקראת יו"ד שבט, ישנה השיחה שבה מדובר אודות י"ד שנה:

בשנת תש"א נתמלאו י"ד שנה מעת השחרור שלו, ואז אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחה, שעד עתה - בי"ד שנה (בגימטריא "יד") הראשונות - היה העניין ד"יד החזקה", ועתה מתחיל העניין ד"יד הגדולה".

וממשיך לבאר: בקריעת ים סוף כתיב "וירא ישראל את ה"יד הגדולה אשר עשה ה' במצרים .. ויאמינו בה" וגו".

במצרים גופא - אף-על-פי שגם שם היו ניסים, כדכתיב "והפלה וגו", מכל מקום, לא ראו גילוי שם הוי, אלא חשבו שכל זה הוא טבעיות, וכפי

- 1) שיחת ש"פ קורה ג' תמוז ס"ב (סה"ש תש"א ע' 134).
- 2) בשלה יד, לא.
- 3) וארא ט, ד.

הכלליים²⁰; לעורר את בני-נח בדבר קיום שבע מצוות שלהם²¹; ועד המבצע האחרון והעיקרי - 'עמדו הכן כולכם'²², לפרסם בכל מקום את הנבואה ש"לאלתר לגאולה" וש"תיכף ומיד ממש 'הנה זה (משיח) בא'²³, וההשתדלות האחרונה של כל אחד ואחד מישראל להביא את המשיח על-ידי לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה²⁴, כדי להתחיל "לחיות" בענייני משיח וגאולה²⁵; ואף "שישו ושמחו בשמחת הגאולה"²⁶.

אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התוועדות. במשך המעתי-לעת - לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי - ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעתי-עתה אינו חרדי - ולבאר להם איך השיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק אדמו"ר, לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף-סוף ימלא את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרחץ החום והחיות שהם מסגולות הנוער.

מובן אשר, בהתאם לתנאי המקום, בכל אתר ואתר, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי יום ההילולא, ובפרט ביום השבת-קודש שלאחרי.

ויהירצון, שתיכף ומיד²⁷ ממש, עוד לפני ג'

- 20) לקוטי-שיחות כרך כ עמ' 579, 428 ובמקומות רבים.
- 21) לקוטי-שיחות כרך כו עמ' 132, חידושים וביאורים בש"ס חלק ב סי' ח.
- 22) ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 122. וראה שם עמ' 257. וידוע הפנייה: "עשו כל אשר ביכולתכם - עניינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלל דתיקון" (ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 474). "עלידי שהוא מסביר את ענייני של משיח, כמבואר בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה, באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד - עלידי לימוד ענייני משיח וגאולה" (ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 112).
- 23) ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 792, ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 26.
- 24) 'התועדות' תנש"א ח"ג עמ' 164.
- 25) ספר-השיחות תנש"א ח"ב ס"ע 691 (היינו במוחק ומדות ועד למחשבה דיבור ומעשה המתאימים לזמן הגאולה, עיי"ש. וזה כולל, כלשון הרמב"ם בסוף ס' היד, העדר "קנאה ותחרות" ו"לא יהיה עסק... אלא לדעת את ה' בלבד").
- 26) לקוטי-שיחות כרך כ עמ' 384.
- 27) ראה ספר-השיחות תשנ"ב עמ' 341, 376.

בש"פ ויקהל תשנ"ב - "גילוי האחדות הכללית בהבראה ובכניי-ישראל".¹⁵

לקבוע שעה במשך המעתי-לעת - לבאר לבני ביתו ש' אודות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו, ואשר גם עתה, כיוון "שגם בזה העולם המעשה אשתכח יתיר"¹⁶ - בוודאי שהגאון מנהיג את העולם כולו, ואנ"ש בפרט, ומעורר רחמים רבים וכו', כמו שהיה עד עתה, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז¹⁷. ולכן, גם השפעותיו לכל השייכים אליו מתעלות יותר ויותר. וכדי שיתקבלו בפנימיות, צריכים גם ה'כלים' של השייכים אליו להיות מזוככים יותר¹⁸.

במשך המעתי-לעת - לבקר (אלו הראויים לזה) בבתי-הכנסת ובבתי-המדרש אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק אדמו"ר, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנותיו¹⁹ על-דבר לימוד הרמב"ם לכל אחד ואחת (שלושה פרקים ליום, פרק אחד ליום או ספר המצוות), ועל-דבר מבצעי המצוות הכלליים שלו: מבצע אהבת-ישראל, חינוך, תורה, תפילין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים - יבנה וחכמיה, נרות שבת קודש ויום-טוב, כשרות האכילה ושתייה וטהרת-המשפחה, ואחדות כל בני-ישראל בכתיבת ספרי-התורה

בהתקבנות ואהבה רבה אמיתית נמשך אלנו כוח להוציא לפועל כל אותם העניינים אשר רצונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שיצאו לפועל טוב על-ידינו".

ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 440. וראה בשיחת ש"פ בהר" בחוקתי, מבה"ח סיון תנש"א, אודות חשיבות העניין בהבאת הגאולה. ובשיחת י"ג ניסן תשכ"ו (שיחות-קדש, ס"ע 331-יד) סיפר כ"ק הרבי נשיא דורנו בשם כ"ק אדמו"ר מהור"צ על מענה כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק, כשהכניס עצמו לסכנת-נפשות בעומדו בתוקף נגד הממשלה באסיפה הידועה, ושאל אותו אחד הגדולים הייתכן, איך מעמיד עצמו בסכנה, ואפילו אם לא חשב על עצמו, היה עליו לחשוב אודות החסידים וכלל ישראל, וענה (תוכן המענה, מתורגם): "כאשר חסידים יפעלו ביחד, הם יעברו זאת... כשחסידים מתאחדים, הם עוברים זאת, שוברים את החושך כפול ומכופל של הגלות... עלידי האחדות של החסידים... שמבטלת את כל הגזירות וכל העניינים, ופורצת כל הגדרים, ומורידה עד כאן למטה את 'ואמת הוי' לעולם".

- 16) תנייא, איגרת-הקודש, ביאור לס' ז"ך.
- 17) 'תורת-מנחם - התועדות' תש"ע עמ' 16, עיי"ש.
- 18) לקוטי-שיחות כרך יב עמ' 146.
- 19) לקוטי-שיחות כרך כו עמ' 229, 'התועדות' תשד"מ ח"ג עמ' 1622, ובכ"מ.

וכן הוא גם כפשוטו:

ביציאת מצרים כתיב "בחזקת יד הוציאנו ה' ממצרים"⁸, "ויוציאך גו' ביד חזקה ובזרוע נטויה"⁹ - "יד החזקה" (אבל לא "יד הגדולה"), ואז יכול להישאר מעמד ומצב ש"לא ידעתי את הוי'", אלא רק "אלקים יענה את שלום פרעה"; יש אמנם ברכה בריבוי, עד שהנילוס עולה לקראתו¹⁰, ועד שנעשה מושל בכיפה¹¹ (מסופר במדרשי חז"ל), אבל אף-על-פי-כן, הרי זה רק באופן ש"האלקים יענה", ואינו רואה העניין דשם הוי'.

ואילו החידוש ד"יד הגדולה" הוא - שרואים שם הוי'. אמנם כתיב¹² "גדול הוי' .. בעיר אלקינו", אבל היכן רואים "יד הגדולה" - כשרואים שם הוי'.

וביאור החילוק שבין אלקים להוי' כפשוטו:

אלקים - הוא מלשון כוח (כמובא בשולחן ערוך¹³ בפירוש נוסח הברכות), אבל, זהו עניין הכוחות כפי שמקבלים שינוי והתפעלות והתערבות וכו' וכו', ולא באופן של קדושה והברלה, כמו שנאמר¹⁴ "אין קדוש כהוי'".

ואילו הוי' - הוא מלשון היה הווה ויהיה כאחד¹⁵, והיינו, שגם כפי שנמשך בגדריו הזמן, ששם ישנם החילוקים דעבר הווה ועתיד, הרי הם כאחד (מה שאין כן למעלה מן הזמן, שלא שייך עניין היה הווה ועתיד, לא שייך לומר שהם כאחד); גם כפי שהאור עובר על-ידי זכויות אדומה וירוקה ולבנה¹⁶, ישנם כל הגוונים כאחד.

ועניין זה - לא ראו במשך י"ד שנה הראשונות, אף-על-פי שהיו באופן ד"יד החזקה" (כדברי כ"ק

מו"ח אדמו"ר בשיחה), ומתחיל רק לאחר זה - בעניין "יד הגדולה".

אבל, בדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר לא נתפרש בנוגע לפעולותינו ועבודתנו אנו - כמה צריכה להיות העבודה ביי"ד השנים החל משנת תש"א.

ב. ועל דרך זה בנוגע ליום ההילולא - ובהקדמה: "צדיקא דאתפטר אשתכח ככולהו עלמין יתיר מבחיהוי"¹⁷. ואף-על-פי-כן, הנה בכל יום "אָר־ צייט" ו"הילולא", הרי הוא עולה מדרגא לדרגא, כמבואר בספרי קבלה¹⁸.

וענין זה מוכרח גם על-פי נגלה¹⁹: לכאורה אינו מובן: מהי השייכות של אמירת קדיש - שענינו להצילו מעונש²⁰ - לאחר י"ב חודש? - הרי אפילו אלו שלמטה ממדרגת בנינים, המשפט שלהם אינו אלא י"ב חודש (ובפרט על-פי הפסקדין שאין לומר קדיש יותר מ"א חודש)²⁰, ואם כן, מהו עניין אמירת קדיש ב"אָר־צייט" השני, לאחר י"ב חודש?

ועל אחת כמה וכמה כאשר מדובר אודות יום ההילולא של צדיק, שתיכף ומיד כש"אתפטר" ישנו העניין ד"אשתכח" . יתיר מבחיהוי, ו"בכולהו עלמין".

אך הביאור בזה - שאמירת קדיש לאחר י"ב חודש, בכל אדם, ועל אחת כמה וכמה בצדיק, הוא עניין של עלייה לעילא ולעילא: בקדיש - מ"ב אותיות, שהוא עניין שם מ"ב, שעל-ידו נעשים כל העליות²¹.

וכיוון שביום האָר־צייט עולה הנשמה מדרגא לדרגא בקדושה גופא, בגן-עדן גופא, והרי העלייה היא על-ידי שם מ"ב, לכן אומרים קדיש ביום ההילולא.

ומזה מובן, שגם בשנים שלאחר פטירת הצדיק, הנה בכל שנה ושנה כשישנה העלייה של ה"רישא",

(17) ח"ג עא, ב.

(18) ראה בהנסמן בהערה 21. וראה גם תניא אגה"ק סו"ד ירכ"ח. סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר דש, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

(19) ראה גם התוועדות תשמ"ט ח"ב ע' 178 ואילך. וש"נ.

(20) ראה רמ"א יו"ד סוס"ע י"ו.

(21) ראה שער הכוונות ענין הקדיש. פ"ח שער הקדישים פ"א, ובהג"ה שם. סידור הארז"ל קודם עלינו. ועוד.

קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית - יחזור בעל-פה חלק מהמאמר האחרון המוגה שזכינו לו, ד"ה "ואתה תצווה" תשמ"א (קונטרס פורים-קטן תשנ"ב, שחילקו כ"ק אדמו"ר בו ביום ביור הקדושה לכל אחד ואחד מהנאספים). אם אין מי שיחזור בעל-פה - ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת שחרית. ולסיימו אחר תפילת מנחה. כבוקר קודם התפילה - פרק תניא⁸. וכן לאחר תפילת מנחה⁹.

כבוקר קודם התפילה - ירים כל אחד¹⁰ תרומה להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה.

לאחר תפילת שחרית - יכתוב ויקרא כל אחד פ"נ¹¹ (הנשואים - כמובן בחגירת אבנט). אלו שזכו

חלק אלוהה ממעל ממש", מנהגי-מלך ס"ע 32.

(7) ספר-המאמרים - מלוקט חלקו עמ' קכט.

(8) על-פי אג"ק כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ ח"א עמ' שצ - ללמוד אגרת-הקדוש סימן ז"ד.

(9) על-פי הנפוץ בין אנ"ש ביו"ד שבת - ללמוד את הביאור לאגה"ק האמורה.

(10) "ניתן הצדקה (בקשר עם יו"ד שבת וכו') (ב) - הוא שייך גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר" (ספר-המנהגים עמ' 85). מובן שיש לשתף גם את הטרף (ומספם) בזה, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטרף שייכים בקיומן.

(11) נוהגים לכתוב את הפ"נ על נייר חלק דווקא. מקפידים לכתוב דווקא באם טבלו באותו היום במקווה (באם לא טבל - יכתוב ע"י אחר). כותבים בחגירת אבנט (ונוטלים ידיים לפני כן).

כשכותב אדם פ"נ על עצמו, כותבים "עלי", "עלינו", ואלו שכותב עבור אחרים הלשון הוא "עבור..." (הרה"ח ר"ל שי' גרונר).

"בנוגע לנוסח הפדיון... אילו יישר חילק, הייתי מבטל הנוסח שכותבים "ממקור הרחמים כו' [והחסדים האמיתיים] ע"ד מכניסי רחמים כמבואר בתשובת מהרי"ב ז"ל, כ; א) [ע"ד... ז"ל] הוא ביאור ההיתר על תינתן פדיון לרבי (שלכאורה ה"ו עניין של מוצע) ובמילא אי"ו נוגע ושייך לנוסח הפדיון שעניינו בקשת רחמים... ולא ביאור ההיתר על זה. (ב) ובנוגע להנוסח 'ממקור הרחמים' - אין צורך ליתן לרבי 'כתובת' מהיכן לעורר רחמים... ואולי רצונו לעורר רחמים ממדינה נעלית יותר... 'כ"ק מו"ח אדמו"ר [וכן הרבי עצמו - ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' אולולת-שירי עמ' תגית, ובכ"מ] היה אמנם כותב נוסח זה, אבל זוהי הנהגה שלו, ואין זה ראייה שגם אנו... צריכים לכתוב כן..." (משיחת ליל ב' אייר תש"י ס"ד, 'תורת-מנחם - התוועדות' תש"י עמ' 39. וראה ב"מ גיליון 22 עמ' 23).

ראה באג"ק אדמו"ר מהור"ש ח"א עמ' קנד: "לדעתי חשוב

להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו - יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"נ, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"נ אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר. ולשלחו (אם באפשרי - בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו (מס' הפקס שלייד הציון: 7234444-1-718).

במשך המעתי-לעת - ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם¹².

במשך המעתי-לעת - לעשות "התוועדות פעילות ומתוך אהבת-ישראל"¹³, ולהתחזק בכל ענייני לימוד התורה נגלה וחסידות, חיזוק התורה והיהדות והפצת המעיינות, ובמיוחד באהבת-ישראל ואהדות-ישראל, כפי שהורנו, החל מהתוועדות הראשונה דקבלת הנשיאות¹⁴, ועד ההתוועדות האחרונה לעת-עתה

אשר פ"נ על קברי הצדיקים בעניינים רוחניים בעבודה, איננו צריכים לכתוב החסרונות שמוצא בנפשו, כי אם לבקש שיתקן... הפרט שהוא באופן כך וכך, ולא לכתוב כמו שהוא עתה בחסרונות... עיי"ש. כ"ק אדמו"ר מהר"ש, בשובו מהאוהל, ביאר זאת פעם לבנייביתו (מבוא לקונטרס ומעין עמ' 55), בכך שברוחניות נראה כל דבר, גם החסרון, כאילו הוא חי ממש.

כשאי-אפשר כלל לכתוב פ"נ, ידוע המעשה מהנשפיע הרה"ח ר' מ"מ פוטערפאס ע"ה שנעצר בחודש טבת תש"ה, והיה נתון בחקירות קשות וכו' עד ערב ל"ג בעומר, ובאותו יום הגיע ל'לשבת' בכלא. רק אז יכול היה לחשוב על מצבו, ורצה לשלוח פ"נ לכ"ק אדמו"ר מהור"י"צ, אך הדבר היה בלתי-אפשרי. ונטר

דבריו כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ לפני צאתו מרוסיה בשמח"ת תרפ"ח [לא מצאתי הלשון ברשימת השיחה הנדפסת. וראה לקוטי-דבורים כרך א, דף ב' ע"א ובהערה] "כשתחשבו עליי, אחשוב אני עליכם" ואז 'שלח' אליו פ"נ **במחשבה**. לאחר חודש וחצי הגיע ליוגו (שכבר היתה אז בצרפת) מכתב מכ"ק אדמו"ר מהור"י"צ מתאריך י"ז אייר, ובו אישר "המברק נתקבל". בני המשפחה תמחו אך ייתכן ששלח מברק ממאסרו. לאחר שנים רבות, כשיצא והגיע לרבי ל"ט כסלו תשכ"ד ביקש ממוכירו של הרבי הריי"ץ (בשנת תש"ז) לבדוק אם יש מברק ממנו בארכיון, ולא מצא, ונטר שבאותו יום הכתיב לו אדמו"ר מהור"י"צ את המכתב - ונטר ב'משלוח' הפ"נ (מפי נכדו הרה"ח ר' יוסף-יצחק שילי לברוב).

(12) כגון הפרקים דלהלן: **מ** - ברכות פ"א; **נ** - שבת פכ"א; **ח** - חלה פ"א; **ס** - סוטה פ"ח; **מ** - אבות פ"א; **ע** - פסחים פ"ג; **נ** - ידים פ"ב; **ז** - סנהדרין פ"ג; **ל** - סוכה פ"ד.

(13) מברק ל"י שבשבת תשנ"ב - ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 535.

(14) לקוטי-שיחות כרך ב עמ' 499. וראה גם מכתבו של הרבי נשיא דורנו מיום השלושים להסתלקות כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ - אג"ק ח"ג ס"ע רמד: "כ...י המשכת כל רוחניות אינה אלא

עלידי אהבה רבה. נקווה איפוא כי על-ידי זה **שנעמוד כולנו**

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת חוקת

ב' בתמוז

* בשבת קודש זו, שקודם יום ההילולא ג' תמוז, ישתדלו לעלות לתורה. אם אין מספר העליות מספיק - יקראו בתורה בחדרים שונים², אבל לא להוסיף על מספר הקרואים.

* ישתדלו שמפטיר³ יהיה הגדול שבחבורה בריצוי רוב המניין - או עליפי הגורל.

מנחה: פרקיאבות - פרק ד.

יום ראשון

ג' בתמוז

ביום זה, בשנת תרפ"ז, נשתחרר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ¹ עמהמאסר בבית האסורים (שפלרניה), בעיר פטרבורג, שנקראה אז 'לנינגרד', בתנאי שייסע מיד לגלות, בעיר מקלטו 'קסטרומה' למשך שלוש שנים⁴.

1) מנהגי יום ההילולא - הוראת בי"ד רבני חב"ד בארה"ק*, ע"פ מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו משנת תשי"א (אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ).

2) כאשר לפחות שישה מהמשתתפים לא שמעו את קריאת התורה (קצות-השולחן סי' כה ס"ד). ואפשר לעשות זאת אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית-חינו (ענין אג"ק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. וע' בספר 'התפילה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות שם).

3) ברכיי"וסף או"ח סי' רפד ס"ק א. שעריאפרים שער ט סמ"ב. דרכי חיים ושלום! אות רי.

4) ראה בפירוט בספר התולדות - אדמו"ר מהוריי"צ, כפר*

(* "בכל ענין וענין, הן בענינים הפרטיים והן בענינים הכלליים, יש להתנהג ע"פ הוראת הבד"ץ של רבני ליובאוויטש (בכל מקום ומקום)... (מש"ח) 'חשובנו של עולם', מוציאי"פ תרומה, ב' אדר ה'תשמ"ח, 'התועודיות' תשמ"ח ח"ד עמ' 304).

יום ההילולא הארבעה-עשר של הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנא מנחם-ענדל זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע (תשנ"ד), דור שביעי לנשיאי חב"ד, ומנוחתו כבוד בנייריורק, ארצות-הברית, על-יד ציון כ"ק חמיו אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

סדר יום ההילולא:

במוצאי שבת קודש, מדליקים (בכל בית) נר שיידלק כל המעט-לעת. אם אפשר בקל - נר של שעווה⁵.

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום ההילולא, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני - שחרית, שלישי - מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

בשעת התפילות ידלקו חמישה נרות.

אחר התפילה (ובבוקר - אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד דרלים ופרק ז' דמקוואות. אחר-כך יאמר המשנה 'ר' חנניא בן עקשיא... ויאדיר'. בלחש - איזה שורות בתניא⁶,

חב"ד תשל"ב, ח"ג פרק כא. ספר-השיחות תרפ"ו, מבוא עמ' י. עמ' 168. ספר-השיחות תנשי"א ח"ב עמ' 649. מענה כ"ק אדמו"ר בעניין אמירת תחנון ביום זה (נדפס בקובץ 'היכל מנחם' ח"ג עמ' מז, עיי"ש בהערות): "בענינים התלויים ברגש אין לשאול כיוון שזו הוכחה שאין רגש". במניין של הרבי אמרו תחנון ביום זה (אבל אולי היה זה משום שהרבי לא רצה להרוות בזה, אלא שהדברים יבואו ב"אתערותא דלתתא", אך המשפיע הרה"ר ר' מענדל פוטערפאס ע"ה, שחי והרגיש את הגאולה דשנת תרפ"א, לא הניח לומר תחנון ביום זה.

5) הראשית-יבות. 'הקיצו ורננו שוכני עפר'" (מהמכתב שצויין בהערה 1). למעשה, נר של שעוות-דבורים טהורה אינו זולק יפה (מוציא הרבה גזים וכבה מהרה, מלבד באבוקת-הבדלה הפתוחה לאוויר), ונרות השעווה המצויים בשוק מעורבים בהרבה סטיאריץ. ולכאורה די שיהיה הרוג שעווה לקיום המנהג כראוי.

6) י"א שהרבי אמר את התיבות 'ונפש השנית בישראל היא

אזי "כתר רישא גופא אזיל"²², ומתעלים גם כל אלו אשר הולכים בדרך הישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו (כלשון באגרת הקודש סי' ז"ך²³).

וכזה גופא - הנה על-פי דברי בעל ההילולא, מוכן, שי"ד שנים הראשונות שלאחרי הסתלקותו הם באופן של "יד החזקה", ואילו עתה מתחיל עניין "יד הגדולה".

והחילוק ביניהם - מוכן מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בנוגע לחיים חיותו בעלמא דין, שעניין "יד החזקה"

לא די בכך שיהודי לא מתפעל מהעולם, והולך

לדרכו הוא מבלי הבט על הליכות העולם, אלא צריך

לפעול גם על העולם, שנעשה מסייע לקבלת התורה

על-פי-כן, מי קפץ לים - נחשון בן עמינדב²⁶, נשיא יהודה.

ואינו מוכן - ובשתיים: (א) הייתכן שמשא רבינו בעצמו לא קפץ לים? (ב) והייתכן שכאשר משה רבינו אמר "הלכה", "דבר אל בני-ישראל ויסעו" - היה נחשון בן עמינדב "מורה הלכה בפני רבו"²⁷ בקפצו לים?!

אך העניין הוא - שכאשר העבודה היא מצד מסירת נפש, מבלי להיכנס לחשבונות, הנה בשמעו

הוא באופן שרואים אמנם ניסים, אותות ומופתים, ואף-על-פי-כן, לא נגע ולא פגע; זהו רק באופן ש"האלקים יענה את שלום פרעה", שהוא היה המלך של "ערות הארץ"²⁴; וכדי שיהיה עניין "יד הגדולה" - הרי זה דווקא כשישנו העניין דקריעת ים סוף, שאז נאמר "וירא ישראל את הید הגדולה", ואז הבינו גם בנוגע לעניינים שלפני זה, שגם הם היו (לא באופן ש"האלקים יענה", אלא) משם הוי".

ג. והעניין בזה:

נתבאר בהתועדות הקודמת שעניין קריעת ים סוף הוא - עבודה במסירת נפש, למעלה אפילו מחכמה ושכל דקדושה.

ועל-פי זה יובן הפלא הכי גדול:

כאשר הקב"ה אמר "דבר אל בני-ישראל ויסעו"²⁵, היו משה ואהרן ושבעים הזקנים, ואף-

ציווי הקב"ה, מקיימו תיכף ומיד, ולכן, מיד בשמעו הציווי "ויסעו" - קפץ לים.

הנהגה כזו יכולה להיות רק מצד מסירת נפש, לא מצד חכמה, אפילו לא חכמה כזו שיכולה להביא לידי מסירת נפש.

וזהו מה שמבאר רבינו הזקן²⁸ בעניין מה שכתוב²⁹ "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", שמשא רבינו התפעל ונפל ברוחו ("ער איז געווען באַ זיך אַראָפגעפאַלן") מצד עבודת המסירות נפש של הדר האחרון - כי, ענינו של משה הוא מדריגת החכמה, כוח מה³⁰, ועד לתכלית העילוי בחכמה דקדושה, אבל יש עבודה נעלית יותר (ועל זה אומרים למשה: "במקום גדולים אל

26) סוטה לו, א. מכילתא בשלח יד, כב. ועוד.

27) ראה ברכות לא, ב. ויש"נ.

28) ראה תו"א שמות נב, ב. וראה גם שיחת יו"ד שבת תשכ"ב ס"י (תרי"מ חל"ג ריש ע' 28). ויש"נ.

29) בהעלותך יב, ג.

30) ראה תניא פ"ג. פי"ה ט. פמ"ג. וראה בהנסמן ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות עם "לקוטי פירושים" לתניא עם (ע' מה. ע' קכא).

כתר שם טוב עולה על גביהן

רבי שמעון אומר שלושה כתרים הן: כתר תורה, כתר כהונה וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן (פרק ד משנה יג). יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא (שם משנה יז)

אמרו חז"ל: "שלושה כתרים הן, כתר תורה, וכתר כהונה וכתר מלכות". . . ונוסף לזה, ישנו גם העניין ד"כתר שם טוב" ש"עולה על גביהן":

מבואר במקום אחר, ש"כתר שם טוב" הוא עניין העשייה בפועל. ואף שעניין המעשה הוא התחתון ביותר, הרי ידוע שנוסף על עניין העשייה כפשוטו, יש גם הפירוש דעשייה מלשון כפייה, כמו מעשין על הצדקה, והיינו, שיהיה עניין הכפייה במעשה בפועל ממש.

ועניין הכפייה במעשה בפועל הוא למעלה מכל הכתרים, כי ג' הכתרים הם בקוין מיוחדים, שהם עניינים פרטיים, ואילו עניין הכפייה במעשה בפועל מגיע למעלה יותר, כיוון שזוהי תכלית הכוונה.

ועל דרך שנתבאר בדיבור-המתחיל פדה בשלום - המיוסד על מאמר של אדמו"ר מהר"ש - בעניין "בכל מאודך", "בכל ממונך", שהוא עניין הבלי גבול שבצדקה, היינו, לא רק מעשר וחומש, אלא בלי גבול, כמו שכתוב "כל אשר לאיש ייתן בעד נפשו", והוא עניין התגלות האין-סוף במעשה.

ודווקא על-ידי מעשה בפועל פועלים עילוי בכל סדר ההשתלשלות, וכמשל הליווע"ר (=המנוף), "שצריכים להתחיל להגביה הקורה התחתון דווקא, ואז ממילא יוגבהו גם העליונים הימנו".

כאמור . . . ישנם העניינים כפי שיהיו לעתיד בגילוי, וישנם כפי שהם עתה בהעלם.

והרי ידוע שעניין ההעלם הוא נעלה יותר מעניין הגילוי, וכמשל הרב שצריך להעלים שכלו בכדי שיוכל להשפיע שכל שהוא בערך אל המקבל, הנה בכדי שיוכל להעלים את השכל, צריך להיות כוח המעלים למעלה מהשכל עצמו, שלכן הרי הוא בעל-הבית להעלים עליו, וכידוע שהכוח המגביל ומעכב הוא נעלה יותר מכוח הגילוי.

וזהו שאמרו רז"ל "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא", דאף שהעבודה בעולם הזה היא באופן של העלם למטה ביותר, הרי דווקא על-ידי זה נשלמת הכוונה העליונה, וכנ"ל במשל הגבהת הקורה התחתונה דווקא, והוא עניין "כתר שם טוב עולה על גביהן".

(תורת מנחם - התוועדות' תשי"ט חלק ראשון (כד) עמ' 304-305)

זהו גם מה שכתוב טוב שם משמן טוב גו':

ומבואר בזה, דשמן טוב קאי על העבודה תורה ומצוות, שזהו עניין השמן שבמנורה שהיו בה ז' קנים כנגד ז' אופני העבודה כו'.

ועניין "טוב שם" קאי על בירור הניצוצות שבלעומת-זה (עניין התשובה), שזהו עניין "שם" שהוא בגימטריא רפ"ח ב"ן, דהיינו בירור הרפ"ח ניצוצות על-ידי שם ב"ן.

ועל זה נאמר טוב שם משמן טוב, כי עבודת בירור הניצוצות היא למעלה מהעבודה תורה ומצוות, וכמאמר רז"ל שלושה כתרים הן כתר תורה כתר כהונה כתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן.

(תורת מנחם - התוועדות' תשכ"א חלק ב' (ל) עמ' 18-19)

כאשר הגישה היא מצד חכמה ושכל, אפילו חכמה ושכל דקדושה - אזי יכול להיות עניין "יד החזקה", ובאופן שידוע שאין זה מצד המציאות שלו, אלא מצד "האלקים", אבל זוהי רק הדרגה ד"אלקים", בחינת ה"מגן"⁴⁵, ולא הוי', היה הווה ויהיה כאחד;

וכדי שיתגלה עניין "יד הגדולה", במקום גדולים - הרי זה דווקא על-ידי העבודה במסירת-נפש, שקופץ לים, ביודעו שזהו רצון הבורא.

ועל-ידי זה נפעל עניין קריעת ים סוף - כידוע⁴⁶ שעל-ידי קריעת ים סוף נעשית ההכנה למתן-תורה:

לא די בכך שיהודי לא מתפעל מהעולם, והולך לדרכו הוא, מבלי הבט על הליכות העולם, אלא צריך לפעול גם על העולם, שגם כאשר ישנו בעולם דבר שמפסיק בינו ובין הר סיני - אם זו הסברא "ניתנה ראש ונשוכה מצרימה"⁴⁷, או עצם מציאות ה"מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב"⁴⁸ (שהרי אפילו אם לא חושבים אודות מצרים, יכולה להיות סברא להישאר במדבר) - הנה לא זו בלבד שחזל להיות מונע ומעכב, אלא עוד זאת, שנעשה מסייע לקבלת התורה.

ד. וזהו הלימוד מהשיחה שנרפסה זה עתה:

בנוגע למעמד ומצב שהיה במשך י"ד שנה אלו - הרי ישנם כאלה (על כל פנים אחד כו') שעדיין לא הגיעו לעניין ה"יד הגדולה".

ואילו עתה - על-פי מה שפסק כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל ההילולא, בנוגע לעצמו - הנה לאחרי ה"יד החזקה" מתחיל עניין ה"יד הגדולה" - "וירא ישראל את ה'יד הגדולה אשר עשה הוי'", היינו, שיראו שהעולם נעשה "אויס וועלט" [=עולם בטל], אבל לא באופן שמתבטל ממציותו, אלא שנעשה מציאות שהיא כמו בקריעת ים סוף, שצמחו פירות בקרקעית הים ובניי-ישראל אכלו מהם⁴⁹, ועל-ידי

(45) שם פר, יב. וראה תניא שעהיה"א רפ"ד. ובכ"מ.

(46) נסמן בלקו"ש חט"ז ע' 202 הערה 82.

(47) שלח יד, ד.

(48) עקב ה, טו.

(49) ראה שמ"ד פכ"א, יר"ד. נתבאר בלקו"ש ח"ג ע' 966

תעמוד³¹), למעלה אפילו מהדרגא הכי נעלית של חכמה - שזהו עניין המסירות נפש, ובלשון המשך ההילולא³² - עניין ה"אוצר", "אוצר של יראת שמים"³³, כמבואר בתניא³⁴ שעל זה נאמר³⁵ "אם תבקשנה כספי וכמטמונים תחפשנה", "פירוש כדרך שמחפש אדם מטמון ואוצר הטמון כו".

ועבודה זו (באופן של מסירות נפש) שייכת לנחשון בן עמינדב, להיותו הנשיא של שבט יהודה - כמבואר בתורה אור פ' ויחי³⁶ ("ויחי יעקב בארץ מצרים" דווקא³⁷) שעבודתו של יהודה, שנקרא כן על שם "הפעם אודה את ה'³⁸", היא באופן של הודאה; לא מצד עניין הראיה, שזהו ענינו של ראוּבֵן ("כי ראה גו"³⁹), ולא מצד עניין השמיעה, שזהו ענינו של שמעון ("כי שמע גו"⁴⁰), ואפילו לא מצד ענינו של לוי (כמו "לויתן"⁴¹), "הפעם ילוה אישי אלי"⁴², שזהו עניין "קרבת אלקים לי טוב" ("טוב" או "לי טוב"⁴³, אלא באופן של הודאה - כמו "מודים חכמים לרבי מאיר"⁴⁴ - אף-על-פי שאצלו מתקבל ("לייגט זיך") באופן אחר.

ואז לא נוגע עניין החשבון כלל - אם זה נקרא "מורה הלכה בפני רבו" וכיוצא-בזה; בשמעו דבר הוי' "דבר אל בניי-ישראל ויסעו" - הרי הוא קופץ לים!

ועל-ידי זה רואים גם את "היד הגדולה" מלמעלה:

(31) משלי כה, ו. וראה ב"ר פנ"ה, ו. דבר פ"ב, ז.

(32) פ"א ואילך (סה"מ תשי"ז ע' 131 ואילך).

(33) ברכות לג, ב.

(34) פמ"ב (ס, א).

(35) משלי ב, ד.

(36) מה, א.

(37) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' שעג (נעתק ב"היום יום" יח טבת). נתבאר בלקו"ש ח"י ע' 160 ואילך.

(38) ויצא כט, לה.

(39) שם, לב.

(40) שם, לג.

(41) ראה זח"ב יא, סע"ב. הובא בלקו"ש צו ח, סע"ג. ובכ"מ.

(42) שם, לד.

(43) תהלים עג, כה. וראה תו"מ חכ"ה ע' 240. וש"נ.

(44) ביצה לא, סע"ב. ועוד. וראה תו"א בשלח כו, ב. ובכ"מ.

פרשת חוקת

זאת חוקת התורה (יט,ב)

הביטוי "זאת חוקת התורה" (ולא "זאת חוקת הפרה") רומז שמצוות פרה אדומה היא "התורה", היא מסמלת ומייצגת את כל מצוות התורה.

שכן כל המצוות, ובכלל זה המצוות השכליות, הן בעצם "חוקים", היינו רצון אלוקי שלמעלה מחכמה וטעם (אלא שבמצוות השכליות רצון זה מתלבש בחכמה). וכנוסח ברכת המצוות: "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו". מובן אס-כן, שפרה אדומה, שהיא הגדולה שבחוקים, עד ששלמה המלך אמר עליה "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (במדב"ר פי"ט), מסמלת את כללות המצוות.

(לקוטי שיחות כרך יג עמ' 67)

זאת חקת התורה (יט,ב)

מי ייתן טהור מטמא... לא יחידו של עולם (במדב"ר)

מבואר בחסידות ש"יחידו של עולם" היינו ספירת הכתר, וכדי להפוך את הטמא (טמא מת) לטהור יש צורך בגילוי והמשכה מבחינה נעלית זו דווקא.

מוסיף כ"ק אדמו"ר:

עבודת הפרה מחייבת יציאה אל מחוץ למחנה והתעסקות שם עם בהמה, כאשר המתעסק עצמו נטמא על-ידי זה, וכל זה - כדי לטהר יהודי מטומאתו. דווקא עבודה זו, המבטאת ביטול על-שכלי, שמקורו ב"יחידה" שבנפש, ממשיכה את בחינת "יחידו של עולם".

(לקוטי שיחות כרך ד עמ' 1056)

ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה אל מחוץ למחנה (יט,ג)

אלעזר - אל עזר (ילקו"ש חוקת תשנט)

עשיית הפרה, שנועדה לטהר את הטמא מטומאתו, רומזת לעבודת התשובה. לכן נעשתה על-ידי אלעזר, "אל עזר", שכן הכוח לעשות תשובה ניתן מן השמים, כמאמר (שבת קד) "הבא לטהר מסייעין לו". זו גם המשמעות הפנימית של עשיית הפרה מחוץ למחנה - דווקא ההימצאות ב"חוץ" מעוררת אצל הבעל-תשובה אהבה ותשוקה עזה לאלוקים, ככתוב (שיר-השירים ח) "אמצאך בחוץ".

(אור התורה במדבר עמ' תתיד)

והיתה לעדת בני-ישראל למשמרת (יט,ט)

אדם שעוסק ב"עשיית הפרה", היינו בטהרת הזולת וקירובו לאבינו שבשמים, זקוק ל"משמרת", המזכירה לו שאסור לו לשכוח על עצמו, שכן גם הוא עלול להיטמא ח"ו ולהזדקק ל"אפר פרה".

(לקוטי שיחות כרך ד עמ' 1060)

זה נעשה ההכנה בנפשם שמה שכהעלם יומשך בגילוי, ומה שבגילוי יתעלם בהעלם,

וכאמור, שגם מעניין שמונע ומעכב עושים הכנה והכשר לקבלת התורה - מ"אנכי הוי' אלקיך" עד "וכל אשר לרעך", תר"ך אותיות, תר"ך עמודי אור (כראיתא בתפלת ר' נחוניא בן הקנה שהובאה בקבלה⁵⁰), תר"ך אותיות כתר, שלמעלה מהחכמה - מקום גדולים,

והיינו, שעל-ידי זה שמתעלה בעבודתו למעלה מכוח החכמה ושכל דקדושה שבנפשו, לעבודה שמצד מסירת נפש - אזי נותנים לו את ה"אוצר"

ואילך.

(פרדס ש"ח פ"ג.)

שלמעלה, תר"ך - כתר - עמודי אור, וכמבואר בהמשך ההילולא⁵¹ בעניין תר"ך עמודי אור, שענינו של העמוד הוא שמחבר את ה"מעלה מעלה" (וגם הבחינה שלמעלה מגדר "מעלה") עם ה"מטה מטה עד אין תכלית", שגם שם יומשך האור בגילוי, ועד שימושך שם גם ה"מאור", וגם הבחינה שלמעלה מ"מאור" - שנעשה ישראל אורייתא וקודשא-בריך-הוא כולא חד⁵².

(מהתוועדות מוצאי ש"ק פ' בשלה, י"א שבט, ה'תשכ"ד. י"ל ע"י ועד הנחות בלה"ק שנה זו. בלתי מוגה)

(51) פ"ט (סה"מ תשי" ע' 123).

(52) ראה זח"ג עג, א.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פנימיות הירידה היא התחלת הגאולה

נתינת כוח מיוחדת בדורנו זה

ג' תמוז - שבו מודגש שירידת הגלות היא התחלת העלייה - פועל גם בנוגע לכללות עניין הגלות. נתבאר במקום אחר שיש לומר הטעם הפנימי דקביעת חג הגאולה בחודש הרביעי, ולפני "צום הרביעי" - כיוון שבדורנו זה, דור אחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מתחילה כבר ה"טעימה" וה"התנוצצות" מעין הגאולה העתידה, כולל גם שיוכלו להרגיש ולטעום הפנימיות ד"צום הרביעי" (התחלת "בין המצרים" כללות עניין החורבן והגלות) - "ששון ושמחה" (כפי שיהיו בגלוי לעתיד לבוא), היינו, לא זו בלבד שהצום (חורבן וגלות) הוא כשביל ששון ושמחה (הגאולה), אלא יתירה מזה, שהצום גופא, בפנימיותו הוא עניין של ששון ושמחה (התגלות פנימיות האהבה, "כמשל מלך גדול ונורא הרוחץ בכבודו ובעצמו צואת בנו יחידו מרוב אהבתו"), ולכן, נתגלה בדורנו זה שבחודש הרביעי ישנו חג הגאולה, ועוד לפני "צום הרביעי" - נתינת כוח לגלות הפנימיות ד"צום הרביעי" ש"יהיה לששון ולשמחה ולמועדים טובים". ועניין זה מודגש ביותר בג' תמוז - שבו רואים בגלוי שההליכה לגלות עצמה הרי היא (לא רק צורך עלייה, אלא) התחלה של גאולה, כנ"ל.

(מהותוועדות שבת' קודש פרשת קורח, ג' בתמוז ה'תשמ"ח. 'תורת מנחם - התוועדות' ה'תשמ"ח, כרך ג, עמ' 543)

"עמדו הכן כולכם!"

כל ענייני גאולה קשורים ושייכים לגאולה האמיתית והשלימה - "כיוון דשם גאולה עלה", ועל-אחת-כמה-זכמה בגאולה של נשיא הדור, "שנשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכול", ונשיא של דור זה, דור האחרון של הגלות, שהוא דור הראשון של הגאולה, ובפרט על-פי דברי נשיא הדור, בעל הגאולה, כמכתבו הידוע לחגיגת י"ב תמוז הראשונה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה", גאולה דכל ודכלל ישראל - הרי בוודאי שגאולה זו קשורה ושייכת ביותר לגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו.

ובפשטות - שמגאולת כ"ק מו"ח ארמו"ר בי"ב-ג' תמוז באים תכף ומיד לגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, ובפרט שלפני עשרות שנים הכריז כ"ק מו"ח ארמו"ר נשיא דורנו "לאלתר לגאולה" (כיוון שישנו כבר "לאלתר לתשובה"), והודיע שכבר סיימו כל ענייני העבודה, ולא נשאר אלא לצחצה הכפתורים, ולעמוד מוכנים - "עמדו הכן כולכם" - לקבל פני משיח צדקנו.

(משיחת שבת' קודש פרשת חוקת, ז' בתמוז ה'תש"נ. 'תורת מנחם - התוועדות' ה'תש"נ, כרך ג, עמ' 548)

משלוחי המנות בתענית אסתר. המאורע היסב לבחורים חלישות דעת גדולה, והבינו שההחלטה לנסוע ל'מבצע פורים' ביום תענית אסתר הייתה שגויה.

הרבי אמנם לא הזכיר דבר, אך ב-770 הועלו סברות שהרבי - באמצעות הסיפור בהתוועדות - אכן ביקש ללמד זכות על המאורע ו'להמתיקו'!...

יחידות של ילד בן 11

להלן תוכן היחידות של הת' י"ג (מארץ הקודש) בהיותו בגיל 11, ביום כ"ה תשרי תשל"ו, כפי שנכתבה על-ידו ומוגשת כאן בלשון-הקודש ובשינויי לשון קלים:

כשנכנסתי עם אבי שי' פנה אלי הרבי ושאלני: הנך יכול לומר דבר-הלכה שלמדת היום, אתמול, שלשום או קודם לכן?

עניתי - משנה במסכת מכות שם מדובר על דינו של מי שהרג בשוגג וכו'.

הרבי: כיצד יהיה הדין כיום? כיצד יהיה הדין בני-יורק אם אחד יהרוג בשוגג?

עניתי - מכיוון שאין בית דין (סנהדרין) ואין ערי מקלט - ממילא אינו לוקה וגם אינו גולה לעיר מקלט.

הרבי שאלני שאלה נוספת ולא קלטתי את תוכנה. אחר כך היה המשך:

הרבי: איך קוראים לך? ועניתי.

הרבי: מתי יום ההולדת שלך? עניתי: ח' תשרי.

הרבי: האם נתת צדקה באותו יום? - ומיד המשיך - הרי זה היה יום שבת, האם נתת צדקה בערב שבת?

אבי שי' השיב: הרי הוא היה פה.

הרבי: רק בארץ-ישראל צריך לתת צדקה, בחוץ-לארץ אסור לתת צדקה? והיך מאוד.

אבי שי' ענה - שבעת שהותו כאן, הרבי נותן לו כל יום מטבע לצדקה, ומסתמא גם באותו יום

קיבל.

הרבי: כמה (חוט"י) ציצית יש?

עניתי: 32 כנגד לב.

הרבי: לאיזה גיל הגעת ביום ההולדת (בן כמה אתה)?

עניתי: 11.

הרבי: יפה מאוד ("זייער פיינ").

הרבי נתן לי שני דולרים ואמר לי: "אחד תיתן

מחר לצדקה כאן, ואחד - כאשר תגיע לארץ-

ישראל".

והחל לברך: השם-יתברך יעזור שתלך מחיל אל חיל בלימוד התורה... (היה עוד המשך אך מרוב

התרגשות כו' - איני זוכר עוד).

בהמשך שוחח הרבי עם אבי, והיו דברים

שהתערבתי (כשאבי לא זכר אי אלו פרטים). מיד

בכניסתנו היתה בידי הרבי רשימה ודומני שסימן

...V

זכירה לברכה בעת התוועדות

סח הרה"ח ר' יוסף שמואל שי' גרליצקי:

בקיץ של אחת מסוף שנות הכפ"ם הייתי אצל הרבי בהתוועדות. מכיוון שרוב תושבי שכונת

המלך ("קראון-הייטס") היו בהרים, ומאידך

חלק הארי של בחורי הישיבה נסעו ב"שליחות

המרכז-לענייני-חינוך" [=לפזורות ארה"ב לקרב

יהודים] ולמחנות-קיץ, היה בית המדרש ריק למדי,

והתאפשר לי לעמוד קרוב לרבי, לראות ולהבחין

היטב במתרחש.

את ההתוועדות היו מתחילים בניגון. מכיוון

שמדתי קרוב, שמעתי את הרבי אומר במנגינה

של הניגון את המילים "ברוך שלום בן בוניא אַ

רפואה שלימה". (לפני כן הבחינו כמה פעמים

שהרבי ממלמל משהו בעת הניגון, אך לא ידעו

מה). הכוונה הייתה כנראה להגאון החסיד רבי

ברוך שלום שווי ע"ה, שהיה זקוק אז לרפואה

שלמה.

כאשר ישא האומן את היונק

**קירוב חם ולבבי לכל אחד ואחד... • הרבי ביקש לדעת, אם התנאים
הגשמיים בישיבה מתאימים לבחור • כאשר שם האם נשכה ב'חידות',
והרבי השלים בעצמו... • מה רוצה הרבי באמת מבחורים? • תפילה
וברכה תוך ניגון... • ומה היתה מטרת סיפור הרבי בהתוועדות • על רבי
וחסידים - לרגל ג' תמוז**

הראשונה שבה נוכחתי - נערכה בבית הכנסת הקטן (למעלה) והיה צפוף למדי. המקום היחיד שמצאתי היה על החלון. ישבתי על אדן החלון כשרגלי האחת בפנים והשנייה בחוץ, אבל לא הרגשתי לא צפיפות ולא אי-נוחות, כל-כולי הייתי מרותק למחזה שטרם ראיתי כמותו. להתוועדותיו של הרבי בשנים ההן היה אופי שונה מאופיין בשנים שלאחר מכן. אז האווירה היתה משפחתית יותר והרבי העניק תשומת-לב אישית כמעט לכל אחד ואחד... במשך התוועדות הרמתי כוסית 'לחיים' והושטתי אותה לעבר הרבי. הרבי הביט בי ובענייבה שעל צווארי, חייך ואמר: "גם אתה כבר התחלת ללבוש את הסמרטוט הזה? הסר אותו!"... מובן שהסרתי מיד את הענייבה, ומאז לא הקפדתי כל-כך על כללי הלבוש האמריקניים...

תשומת לב לילדה בת שנתיים

סח הרב יחזקאל ברוד (ע"ה) שהגיע לארצות-הברית בקיץ תשי"א - על ה'חידות' הראשונה ('אור חסידי בחושך הסובייטי', עמ' 198): "הרבי קיבל את פנינו מתוך קירוב חם ולבבי ובפנים מאירות. ההתייחסות המיוחדת שלו אלינו ואל הילדים - היתה דבר שלא מן העולם הזה. "בתי הבכורה... תחי', היתה בת שנתיים. היא ניגשה אל מעבר לשולחן ונעמדה ליד הרבי. הרבי חיך אליה ואמר שמן-הסתם היא רוצה לצייר, ונתן לה עיפרון. אחר-כך אמר הרבי שוודאי היא צריכה גם דף נייר, והושיט לה דף. ואנחנו עמדנו נפעמים מתשומת-הלב האבהית המופלאה של הרבי לתינוקת הקטנה.

מלבוש מיותר

ועוד סיפר (שם עמ' 199):
ההתוועדות של חג השבועות תשי"א

"כאן ושם בו בזמן"

ועוד (שם עמ' 202-201):

פעם אחת הגיע לליובאוויטש החסיד ר' יחזקאל מדרויע, וכששלח לו הצמח צדק את צורכי הפסח - באמצעות משרתו - הרי מיד כשהגיעו לידיו נטלם ואכלם. משהגיע ערב-פסח פנה ואמר שאין בידו צורכי הפסח. כשנשאל הלא נשלחו לך מכבר (כמה ימים קודם לכן)? אמר שאכלם מיד, בהסבירו, שתיכף כשקיבל דבר מהרבי ידע שצריך לאוכלו מיד, ואכן הועילה לו אכילה זו בהבנת חסידות (דא"ח), ובתפילה וכו'. והצמח צדק הזמינו לבסוף לסדר שלו.

והרבי הסביר:

לכאורה נדרש הסבר: מדוע אכן אכל אותו חסיד את צורכי הסדר שנשלחו לו לליל הסדר? אלא, מכאן יש ללמוד על עוצם וגודל התקשרותו לרבו, שמכיוון שלא היה מציאות בפני עצמו כלל, לכן תיכף כשקיבל דבר מרבו הבין שהעניין שייך אליו באותו רגע, ולכן זה אכן הועיל לו בעבודתו. ומזה - הסיק הרבי - הוראה על עניין ההתקשרות, כמאמר המכילתא על הכתוב 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו', ששלימות האמונה בה' היא על-ידי האמונה במשה עבדו.

על משמעותו של סיפור זה וסיפורו על-ידי הרבי בהתוועדות, מספר הרב יוסף שי' גרליצקי:
ב־770 היו שפירשו שהרבי ביקש 'להמתיק' בכך אירוע שהתרחש קצת יותר משבועיים קודם לכן. ומעשה שהיה כך היה:

באותה שנה חל פורים ביום שישי. מכיוון שתלמידי התמימים ב־770 היו נוסעים לחלק משלוח מנות באוניברסיטאות וכו' ביום פורים, הוחלט עקב הקביעות המיוחדת שלמקומות הרחוקים יותר ייסעו יום קודם לכן, כלומר, בתענית אסתר.

וכן היה. כמה תמימים נסעו אז, וחילקו משלוח-מנות בתוספת הסברה, שאת המצווה יש לקיים ביום המחרת וכו'.

האכזבה היתה גדולה כאשר בגמר החלוקה שהתקיימה בכמה מבנים וכו', גילו הבחורים ליד פחי אשפה עטיפות של המוצרים שהיו במשלוחי-המנות. גם ב־770 ובהנהלת צעירי אגודת חב"ד התפרסם הדבר, שלא זו בלבד שחלק מהסטודנטים לא קיימו את מצוות הפורים, אלא אף אכלו את

"תומכי תמימים" ללא עבודה פנימית - אינה יכולה להתקיים כמו שנתבאר בקונטרסים (של "ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע), ובאמת ניתן להתעסק בעבודת התפילה מבלי שהדבר יפריע לסדרי הנגלה, כגון: בשבת-קודש וערב-שבת-קודש, ביום-טוב וערב יום-טוב, בין הזמנים, יומי דפגרא, שני וחמישי, וכן בכל פעם שהתלמיד מרגיש צורך "לצאת מעצמו".

מספר הגה"ח הר"ר יעקב רוב הכהן כ"ץ שליט"א, ראש ישיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד, מה ששמע מהרבי בחודש שבט תשל"ל ב'חידות':

תפקידם של ראשי ישיבה, משגיחים ומשפיעים, הוא להביא לידי כך שהבחורים ילמדו בחיות ובלהט ("זיך קאכן אין לענגען").

המשיך הרבי בניגון של שאלה:

לכאורה, הרי יש דברים טובים נוספים - מבצע תפילין, הפצת המעיינות!?

והשיב תיכף בניגון תשובה:

בזמנים שלא יפריע לסדר הלימוד, ערב שבת אחר חצות וכדומה.

פעם אחרת, במהלך חלוקת דולרים, ביקש הרב כץ מהרבי ברכה שהתלמידים (בישיבת תומכי-תמימים בכפר חב"ד) ילמדו בהתמדה.

הרבי הגיב: "בהתמדה? - בהתמדה רבה!"

עמיתו הרב גרוזמן שמע פעם ב'חידות' (בשנת תשכ"ז) מהרבי בין השאר את הדברים הבאים:

...ומה שכותב שילמדו בשביל התקשרות

[לרבי] הנה "התקשרות" משמעותה למלא את רצון המשלח, ורצוני - רצון עצמי, רצון פנימי, רצון חזק - שהבחורים יעסקו בחיות בלימוד וממילא יתקשרו אלי כי זה רצוני.

סיפור - ופישרו

בהתוועדות שבת קודש פרשת פקודי תשל"ד סיפר הרבי את הסיפור הבא:

נוהג היה הצמח-צדק לשגר לאורחים שהיו באים לליובאוויטש לקראת חג הפסח, את כל צורכי הפסח (החל ממצה, מרור וכו'). השיגור נעשה כמה ימים קודם החג, כדי שלא ידאגו אודות צרכי החג.

כשנולד לר' יחזקאל ברוד בנו יוסף יצחק, ככסלו תשי"ב, נכנס האב לרבי והודיע שהברית תיערך בביתו. הוא רמז שהוא רוצה מאוד שהרבי יהיה נוכח בברית. הרבי הביט בו ושאל מדוע הברך נוגע לו כלי-כך. הוא השיב, אני רוצה שבני יגדל יהודי ירא-ה'.

שאל אותו הרבי אם יש לו טלפון בבית. הוא השיב שכביתו אין, אבל לבעל-הבית [=שאלו התגורר] יש טלפון. ציווהו הרבי לערוך את הברית בדיוק בשעה שתים-עשרה בצהריים, וממש לפני הברית לטלפן למזכירות [=הרבי] ולהודיע שעכשיו הברית נערכת, ואמר: "אפשר להיות כאן וברבזמן להיות שם".

בשורה שגרמה לרבי שמחה גדולה

בשנת תשכ"ה התבשר ר' יחזקאל שאחיו ר' ישראל הצליח לקבל היתר-יציאה מרוסיה. זה היה נס משמים ממש, כי רק מתי-מספר הצליחו אז לצאת, ושמחתו היתה עצומה. החליט ר' יחזקאל שבשורה משמחת כל-כך הוא רוצה למסור אישית לרבי. עמד אפוא בגן-עדן התחתון, מול פתח חדרו של הרבי, וכשיצא הרבי לתפילה ניגש ואמר:

"יש לי בשורה משמחת, זה עתה קיבלתי ידיעה שאחי ישראל קיבל היתר-יציאה מרוסיה". למשמע הדברים אורו עיניו של הרבי ופניו הקדושות נהרו משמחה. ממש אפשר היה לראות את גודל השמחה שהביאה לו השורה.

ר' יחזקאל החל לזוז אחורה. ואז פנה אליו הרבי ושאל מה קורה בעניין בנו יוסף יצחק... ומעשה שהיה כך היה:

הבן סיים אז את החדר והיה צריך להתחיל ללמוד בישיבה, ואביו חשב לשלוחו אל הרב ר' יוסף גולדברג בכרינואה שבצרפת. האב כתב לרבי זמן-מה קודם לכן בעניין, והרבי השיב שצריך לברר תחילה את התנאים הגשמיים שם. כשהגיע ר' יוסף גולדברג לחצרות-הקודש, סיפר לו את כל העניין ואת מה שביקש הרבי לברר, וביקש ממנו שיאמר לו את האמת. הלה השיב שהגשמיים בכרינואה היא על הצד הטוב ביותר.

עתה, כאשר נשאל על כך על-ידי הרבי ב"גן עדן התחתון", סיפר ר' יחזקאל לרבי שבירר אצל ר' יוסף גולדברג והוא השיב שהגשמיים היא על הצד הטוב ביותר. הגיב הרבי מתוך חיוך רחב: "הוא צריך לומר כן..."

לאפשר לרבים להיכנס..

בעיצומה של 'יחידות' שהתקיימה בחודש מרחשוון תשכ"ג, כשבני-זוג שהו ב'יחידות', נשמע צלצול פעמון.

הגברת הגיבה ואמרה לרבי: אני רואה שכבר מגרשים אותנו.

הגיב הרבי: לא, כאן לא מגרשים. הגברת: אבל חייבים לשמור על בריאותו של הרבי.

הרבי: לא, יש רבים הרוצים להיכנס, וצריך לאפשר גם להם.

הרבי רשם בעצמו...

סיפר הרב יצחק אייזיק ע"ה קרסיק (גבורה יהודית במלכות הרשע' עמ' 146):

לאחר שמחת תורה תשכ"א, לקראת נסיעתנו חזרה לארץ, נכנסתי לרבי ל'יחידות' נוספת. הפעם נכנסתי לכד לעשרים דקות. בין השאר התעניין הרבי על המקווה בכפר, ואמר שבניין המקווה צריך להיות מפואר ומהודר גם במראהו החיצוני. במשך ה'יחידות' ביקשתי ברכה בעבור זוגתי תחי', והרבי שאל אותי לשם אמה. מרוב התרגשות שכחתי את שמה. ואז רשם הרבי מעצמו על הפתק את שם אמה - "פסיה בת טובה רבקה".

מנורה בבית הכנסת 'המרכזי'

סח הרב יצחק אייזיק קרסיק ע"ה (שם עמ' 147-148):

באחת היחידויות ביקשתי את הסכמת הרבי וברכתו להתקין בבית הכנסת המרכזי בכפר חב"ד נברשת מפוארת על-שם ולזכרון אמו של הרבי - הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה.

הרבי שמע את בקשתי והסכים, אך התנה זאת בכך שיהיו נברשת פחות משבעה קנים, שהם מספר הקנים שהיו במנורה הטהורה בבית-המקדש, ועל-פי הדין (טור ושלחן ערוך יורה דעה סימן קמא סעיף ח. וראה במלבי"ם שמות פרק כ, פסוק כ) אין לעשות מנורה של שבעה קנים. כמו כן, יש בעיה גם בעשיית מנורה שיש בה יותר משבעה קנים, שמא מקצת המנורות יכבו, ויקרה מצב שידלקו במנורה רק שבעה נרות.

בהזדמנות אחרת אמרתי לרבי, שהמנורה שעשינו עם שישה קנים נראית מאוד דלילה ולא כל-כך מרשימה, ולכן אני מבקש את הסכמתו להוסיף עוד נורות, וכדי למנוע מצב שישארו דולקים שבע נורות, נחבר כל שתי נורות יחד, כך שאם נורה אחת תכבה, תכבה אוטומטית גם בת-זוגה, ולעולם לא יהיה מצב שידלקו במנורה שבע נורות.

הרבי הרהר קמעה, והשיב: טוב, שיעשו מנורה של שתיים-עשרה נורות ולא הזכיר בתשובתו על חיבור זוגי של הנורות).

בכפר חב"ד יש להחמיר יותר

ועוד סיפר:

פעם אחת שאלתי את הרבי איך ישבו המבוגרים והמכובדים היושבים במזרח בית-הכנסת: כשפניהם למערב כלפי הציבור, או כשפניהם למזרח ואחוריהם לכיוון הציבור? הרבי לא השיב.

לאחר ניסיונות להסדיר חשמל כשר לכפר חב"ד ומציאת פתרונות מסויימים - הגיב הרבי לדיווחו של הרה"ח הרב אייזיק קרסיק באומרו (גבורה יהודית' עמ' 149-148): "כפר חב"ד צריך לנהוג בעניינים רוחניים יותר מהמוכרח לפי הדין, מכיוון שכולם מסתכלים על כפר חב"ד, ואומרים שאם בכפר חב"ד נוהגים כך, אז הם יכולים לנהוג קצת פחות מזה".

לאחר זמן נתקבלה הוראה מהרבי להקים גנרטור בכפר.

מתנה על מנת להחזיר

בספר 'דוד עברי' (לר"מ זיגלבוים) מסופר (עמ' 179):

הרה"ג הרב דוד חנוני ע"ה היה מוסר לרבי ב'יחידות' דמי מעמד באופן אישי. הרבי, שידע כי מצבו הכספי של הרב חנוני קשה והוא שקוע בחובות רבים, מצא דרך להחזיר לו את הכסף בדרך כבוד מבלי לפגוע בו חלילה, ומבלי שאיש ידע על כך.

לקראת סיום חודש תשרי, נקראו כמה וכמה רבנים להיכנס לחדרו של הרבי, ושם דיבר עמם דברים אחדים. לאחר-מכן נתן לכל אחד ואחד מעטפה אטומה. כשיצאו הרבנים החוצה, נשאלו על-ידי הנוכחים מה קיבלו מהרבי. הרבנים שהיו במקום פתחו את המעטפה וגילו בה שני קונטרסי שיחות קודש, שיצאו לאור באותם הימים.

הרב חנוני הגיע לאכסנייתו ופתח את המעטפה, וגילה סכום כסף נכבד שהרבי החזיר לו בדרך כבוד, מבלי שמישהו ידע על כך...

עצה למידת הכעס

כך השיב הרבי במכתב מי"א אלול תשכ"א:

ולכתבו אודות מידת הכעס, ידועה עצה היעוצה לזה, להיות חקוק בזכרונו הענין דהשגחה פרטית, כוונתי אשר השם יתברך משגיח על כל פעולותיו, מעשיו דיבוריו ואפילו מחשבותיו, והכי יעלה בדעת מי שהוא - להתכעס ולהתקצף בעמדו אצל מלך בשר ודם, ועל-אחת-כמה זכמה, להבדיל, מלך מלכי המלכים הקב"ה.

להתעסק בעבודת התפילה

סח הגה"ח הר"ר מאיר צבי גרוזמן שליט"א, מראשי ישיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד:

באחת היחידויות (בשנות ה'למ"ד) שמעתי מהרבי דברים ברורים: